

Ošklivé nežádoucí hromady... nebo významný biotop ?

Jaromír Maštera

březen 2016

Hromady

= hromady nebo hromádky přírodního materiálu

přírodní materiál – cca to co vyrostlo nebo vzniklo na lokalitě:

dřevo, tráva, seno, kameny, drny, zemina

- NE odpad ze zahrádek a jiný bioodpad

Přírodní materiál nelze považovat za odpad !

- není to odpad, je to surovina (dříve jasné, dnes úplná změna postoje)

- se surovinou není možné nakládat jako s odpadem

zimoviště, úkryt,
hnízdiště, ...

stav „mírného (řízeného) nepořádku“ je
žádoucí, a to nejen pro obojživelníky

= hromady přírodního materiálu + padlé kmeny
- na uklizených lokalitách nic moc nežije

podpora plazů,
vzácného hmyzu, ...

Význam hromad pro ohrožené živočichy

- místo rozmnožování

- místo hnízdění

- místo hnízdění

- místo ke slunění

- zimoviště

- místo úkrytu a lovu potravy

- místo úkrytu a lovu potravy

Možné negativní vlivy hromad – hromady trávy

Eutrofizace – ano, ale většinou jen místo s hromadou

Zabírání biotopu – pokud se špatně zvolí místo, pak ano

Estetická stránka – to není biologický argument

Tůň pod hromadou 6 let =
žádná patrná eutrofizace

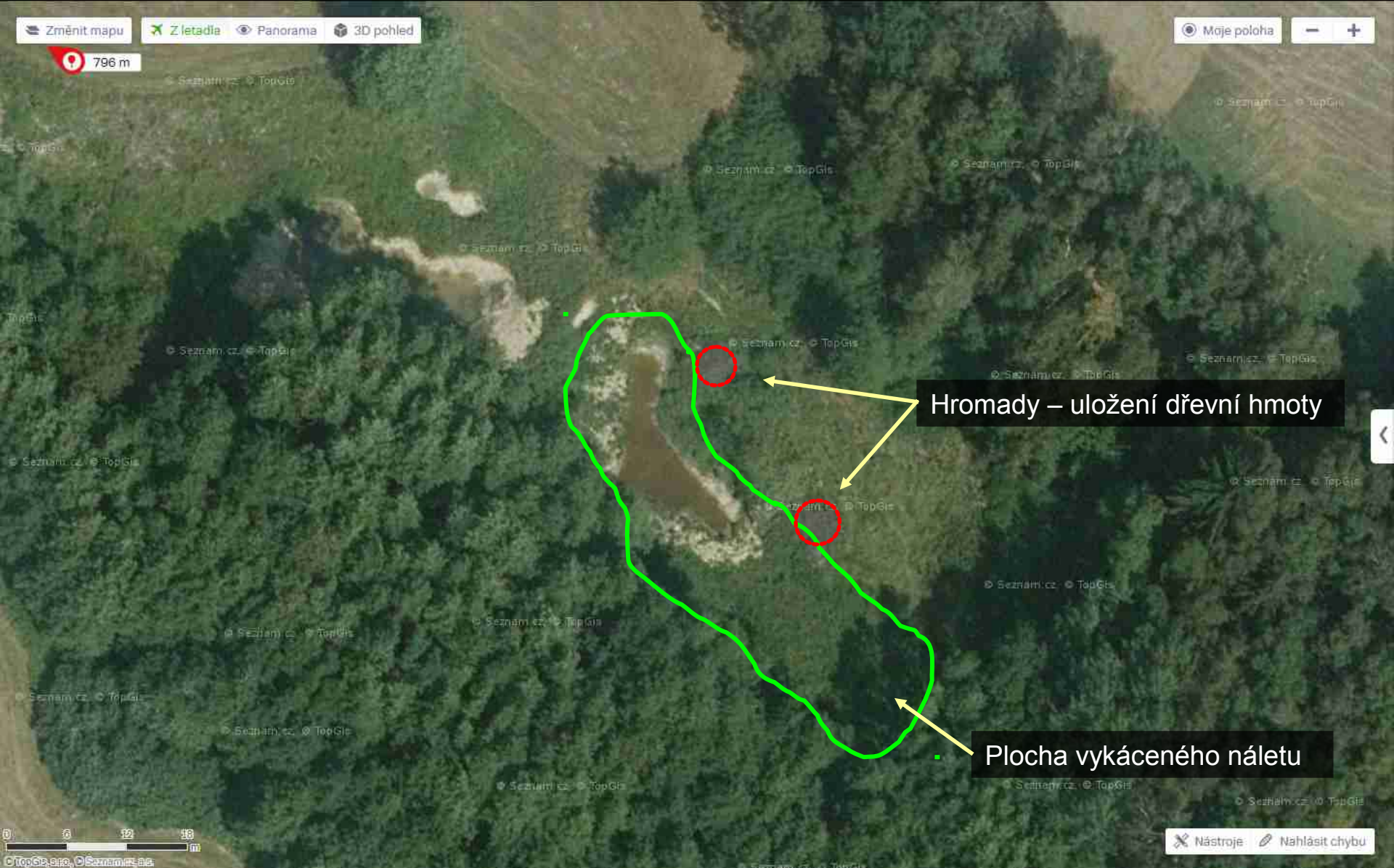
Možné negativní vlivy hromad – hromady dřeva

Eutrofizace – většinou žádná

Zabírání biotopu – pokud se špatně zvolí místo, pak ano

Estetická stránka – to není biologický argument

Zabírání biotopu:

dobrý poměr mezi plochou dotčenou pozitivním zásahem a plochou hromady

Rizika hromad na lokalitách

- přiřazování odpadu občany

Řešení: zpřístupnění lokality pro veřejnost – viz Pístovské mokřady aj.

- podle všeho toto není problém, na žádné z lokalit s přírodními hromadami v péči z.s. Mokřady (30 lokalit) k tomu nedochází
- je to spíš problém lokalit bez péče

Rizika odstranění hromad z lokality

- velká rizika spojená s živočichy - do hromad lezou různá zvířata
- hromada nechaná delší dobu na zajímavém místě = téměř jistý výskyt ohrožených živočichů
- při odvozu hmoty dochází k zabíjení zvířat a jejich odvozu

Řešení:

- **odvézt hned** (cca do 2 týdnů) – často problematické, jen hromady v cenných plochách z pohledu živočichů
- **odvézt dle potřeby** – ale hromada musí být mimo cenné biotopy (mimo lokalitu)
- **neodvážet vůbec** – trvalé deponie na každé lokalitě (okraji) – proč ne?

Pozn.: nelze zobecňovat, nutno posoudit každou lokalitu zvlášť podle jejího stavu a významu

Speciálně upravené místo pro trvalé ukládání přírodní hmoty

upravená stružka –
tok směřující na
okraj cenného území

vyspádování - odtok
živinami bohatších vod
mimo cenné území

Jednoduše upravené místo pro trvalé ukládání přírodní hmoty

Žádná hromada se nesmí likvidovat v zimě!

– hlavně jde o dřevní hmotu a její pálení

*Ilustrační foto:
sdhchrastany31*

- vysoká pravděpodobnost likvidace živočichů = **zabíjení ve velkém!**
- když je nutné něco odstranit, pak ne v zimě a nepálit a nenakládat přímo tu hromadu (přeskládat jinam)

POZOR: V téměř každé hromadě co někde chvíli leží „něco“ je !

Další riziko - odvoz hmoty pro kterou není žádné využití

- odveze se „někam“ a hodí se „někam“
- co když se to hodí někam do jiné cenné lokality?

*Ilustrační foto:
Patrik Reichl*

Pokud není pro hmotu využití (kompost, krmení, peletky atd.), je často lepší ji nechat na lokalitě na degradovaném místě !

Možnosti nakládání s travní a dřevní hmotou

- 1. odvoz a využití (tráva, seno, dřevo) - optimální**
- 2. likvidace pálením (dřevo, příp. seno) – velká rizika!**
- 3. štěpkování a uložení štěpky (větve) – rizika, nutné zvolit vhodné místo**
- 4. uložení v lokalitě – nutno s rozumem, na vhodná místa**

+ kombinace (často bývá vhodná)

Není hromada jako hromada

- většina lidí udělá hromadu plošně velkou, protože to „jinak nejde“
- je nutné dělat hromady **kompaktní** – prokládat větve kládami a sešlapávat
- kompaktní hromada zabírá velmi malou plochu vůči ploše zásahu

Zábor biotopu

- relativní problém hromad – za místa pro hromady vybíráme totiž degradované plochy
- částečně může dojít k záboru biotopu, ale ne hodnotného
- většinou jde o dočasnou věc, hromady se rychle rozpadají
- **po rozpadu hromady** nemusí na místě hromady být udržovaná plocha:
 - může se zde vybudovat tůň
 - může se plocha nechat zarůst dřevinami
 - může se zde strhnout drn

Hromady děláme přednostně na degradovaných místech !

Např. v plochách křovin nebo porostů třtiny

Časová a finanční náročnost

Travní hmota:

- odvoz nákladný, u některých lokalit za běžné dotace nemožný
- uložení na hromadu méně nákladné, ale **nutno brát v úvahu úpravu ploch pro ukládání** (vykácení, příp. terénní úprava)

Dřevní hmota:

- odvoz nákladný, ale vesměs lze část hmoty nějak udat
- **uložení na kompaktní hromadu není méně časově náročné** než např. pálení !
 - hmota se jen tak neuloží, ale porcuje se, rovná a zhutňuje

Nutnost efektivní práce v péči o přírodu

- vše jde odvézt odkudkoli kamkoli, ale stojí to čas, úsilí a peníze
 - odvoz hmoty **za každou cenu NE** - zbytečně finančně náročné
 - řešit vše jednoduše, nevymýšlet komplikovaná a nákladná řešení
- = vymezit radši plochy pro trvalé ukládání než nákladně odvážet

Tímto bychom odvezli hmotu asi odkudkoli. Ale kolik to bude stát?

Malé hromádky sena či dřeva na slunných místech lokalit

- význam pro živočichy velký
- lze i dočasně (1-2 roky), pak odklidit

Hromada vůbec nemusí být ošklivá

- lze udělat tak, aby to bylo hezké a upravené
- viz např. líníště pro užovku stromovou:

Foto: Archiv M. Vlašína

Hromada nemusí být ošklivá

Potřeba osvěty

- lidem vysvětlovat význam hromad a také to, že je nelze dělat kdekoli a z jakéhokoli materiálu

Chceme podporovat a chránit obojživelníky a plazy?

= hromady nebo hromádky jsou nutné!

- na čisté uklizené lokalitě nic moc žít nebude
- samozřejmě je nutno dělat hromady s rozvahou, ne živelně

Nevhodné řešení:

„Hromady ano, ale ne v cenné lokalitě“

- ohrožení živočichové ale potřebují cenné a udržované plochy a hromady mimo ně nebudou moc fungovat

Řešení:

většina hromad na okrajích lokality (ale ne mimo ni) a jen pár menších v centrální části

Argument:

„Hromady dřív v přírodě nebyly a živočichů bylo dost“

- hospodaření v krajině se ale za posledních 50 let hodně změnilo
- **dřív** byla větší mozaika v hospodaření, krajina průchodnější, méně intenzivní využívání ploch, méně neudržovaných ploch, celkově maloplošné hospodaření
- volná krajina byla uklizenější, ale u statků hromady určitě byly
- **dnes** je už málo významných míst kde druhy podporujeme a musíme jim tam nabídnout všechny vhodné biotopy; a početnosti druhů jsou také velmi nízké

= dříve hromady ve volné krajině nebyly tak potřebné jako dnes, vše fungovalo zjevně jinak

Přírodní zahrady

– hromady (hromádky) jsou jejich přirozenou součástí

vývoj hromad

2009 – čerstvá
hromada klád, větví a
drnů

2014 – na 1/4 objemu slehlá hromada

2011 – čerstvé hromady

2014

po 6 letech – vrby a tráva

po 4 letech – smrkové větve

po 5 letech – zastíněné místo

po 3 letech – ponechaný kmen

úprava hromady do
podoby zimoviště

Děkuji za pozornost!

